

ชีวิตที่มอบถวายอย่างไม่มีเงื่อนไข

ศาสตราจารย์ นพ.แดน บีช บรัดเลย์

โดย ศาสตราจารย์ ชำนาญ แสงฉาย

ศิษยาภิบาลคริสตจักรวัฒนา

ชีวิตของหมอบรัดเลย์ (Rev.Dr.Dan Beach Bradley,M.D.) คนไทยหรือชาวสยาม เวลานั้นเรียกว่า “หมอบลัดเลย์” ได้อุทิศชีวิตทั้งกำลังกาย สติปัญญา ความสามารถและทรัพย์สิน เพื่อแผ่นดินของพระเจ้าสามสิบหกปีบนแผ่นดินสยาม ที่สำแดงความรักของพระเยซูคริสต์เจ้าแก่ชาวไทยด้วยความวิริยะอุตสาหะตลอดชีวิตหมอบลัดเลย์ ต้องสูญเสียภรรยาสุดที่รักและบุตรธิดา ก็ไม่เคยคิดที่จะเลิกไปแล้วกลับไปยังสหรัฐอเมริกา แม้จะดำรงชีวิตด้วยความทุกข์ยากลำบากก็ยอมเพื่อพระนามของพระเยซูคริสต์สิ่งที่หมอบลัดเลย์ภาคภูมิใจ คงไม่มีอะไรยิ่งใหญ่ไปกว่า ลูกชายและลูกสาวเป็นมิชชันนารีเพื่อทำพันธกิจในประเทศไทย ศาสตราจารย์คอร์เนเลียส บรัดเลย์ (Rev.Cornelius.B Bradley /1843-1936) น้องชายของโซเฟีย รอยส์ บรัดเลย์ ซึ่งเป็นลูกชายคนที่ห้าของภรรยาคนแรกเอมิลีย รอยส์ บรัดเลย์เกิดที่กรุงเทพฯ ไปเรียนหนังสือที่สหรัฐอเมริกาคลับมาเป็นมิชชันนารีอยู่ที่กรุงเทพฯ ปี ค.ศ. 1871-1874 และนอกจากลูกชายเป็นมิชชันนารีกลับมาช่วยบิดาแล้ว

ยังมีลูกสาวที่เกิดจากภรรยาคนแรก และคนที่สองได้สมรสกับมิชชันนารี นั่นคือ โซเฟีย รอยส์ บรัดเลย์ (1839-1923) ลูกคนที่สามที่เกิดจากนางเอมิลีย รอยส์ บรัดเลย์ (ภรรยาคนแรก) แต่งงานกับ ศาสตราจารย์ดานีเอล แมคกิลวารี (Rev.Daniel McGilvary,D.D.) เมื่อปี ค.ศ. 1860 แล้วไปทำงานที่เพชรบุรี 6 ปี และเชียงใหม่ตลอดชีวิต

และซาร่าห์ ออร์นา บรัดเลย์ (1850-1933) ลูกสาวคนแรกที่เกิดจากนางซาร่าห์ บรัดเลย์ (ภรรยาคนที่สอง) แต่งงานกับนายแพทย์มาเรียน เอ.ซีค (Dr.Marion A. Cheek, M.D.) แล้วไปรับใช้พระเจ้าเป็นมิชชันนารี ประจำอยู่ที่เชียงใหม่ (1874-1883) ลูกสาวทั้งสองคนเป็นมิชชันนารีรุ่นที่สองที่เกิดในเมืองไทย ต่อมาหลานหมอบลัดเลย์อีกสองคนที่เกิดจากนางโซเฟีย แมคกิลวารี คือ คอร์เนเลีย แมคกิลวารี (Miss Cornelia H.McGilvary) เธอเกิดที่เชียงใหม่แล้วกลับไปเรียนหนังสือที่สหรัฐอเมริกา เธอจึงเป็นคนเชียงใหม่ พูดภาษาเหนือเหมือนคนเหนือ จบการศึกษาแล้วเธอเป็นมิชชันนารีมาประจำที่เชียงใหม่ ปี ค.ศ. 1889 และได้แต่งงานกับศาสตราจารย์วิลเลียม แฮริส (Rev. William Garris, 1895-1940) ในปี ค.ศ. 1897 ทั้งสองได้รับใช้พระเจ้าในโรงเรียนปรินส์รอยแยลล์วิทยาลัย จนปลดเกษียณเมื่อปี ค.ศ. 1940

หลานคนที่สองชื่อ มากาเร็ต แมคกิลวารี (Rev. Margaret A. McGilvary) เมื่อกลับไปเรียนหนังสือที่สหรัฐอเมริกาสำเร็จแล้วกลับมาเป็นมิชชันนารี ประจำอยู่ที่เชียงใหม่ในปี ค.ศ. 1891 (เธอเป็นน้องสาวของคอร์นีเลีย) ต่อมาได้สมรสกับศาสตราจารย์รอตเตอร์ลิก เอ็ม กิลลี (Rev. Roderick M. Gillies, D.D 1902-1935) ซึ่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนพระคริสตธรรมเชียงใหม่ จนกระทั่งปลดเกษียณปี ค.ศ. 1935 กลับสหรัฐอเมริกา

หลานชายอีกคนหนึ่งของหมอบลัดเลย์ ซึ่งเป็นลูกชายของศาสตราจารย์แมคกิลวารี และแหม่มโซเฟียชื่อศาสตราจารย์อีแวนเดอร์แมคกิลวารี (Rev. Evander B. McGivary) เป็นพี่ชายของคอร์นีเลีย และมากาเร็ต แมคกิลวารี แต่มารับใช้พระเจ้าอยู่ที่เชียงใหม่ปี ค.ศ. 1891-1894 เท่านั้น แล้วกลับไปสหรัฐอเมริกาไม่กลับมาอีกเลย

หลานอีกหนึ่ง ซึ่งเป็นลูกสาวของศาสตราจารย์ ดร. แฮริสและแหม่มคอร์นีเลีย แฮริส ชื่อคริสตินา แฮริส (Christina B. Harris) เธอจบวิชาพยาบาล แต่งงานกับนายแพทย์ฮาร์ดิง นีดเลอร์ (Dr. Harding Kneedler M.D.) เข้ามารับใช้พระเจ้าที่โรงพยาบาลแมคคอร์มิคปี ค.ศ. 1930 จนกระทั่งเกิดสงครามโลกครั้งที่สองปี ค.ศ. 1841 หลังสงคราม หมอนีดเลอร์ได้กลับมารับใช้พระเจ้าเพียงคนเดียวโดยประจำอยู่ในโรงพยาบาลมิชชัน จังหวัดน่าน ระหว่างปี ค.ศ. 1949-1951 ต่อมาทั้งหมอบลัดเลย์และแหม่มนีดเลอร์ ได้กลับมาประจำอยู่ที่โรงพยาบาลโรคเรื้อนแมคเคนจนถึงปี ค.ศ. 1968 หมอบลัดเลย์จึงเป็นตาทวดของคริสตินา

สำหรับความเศร้าเสียใจที่หมอบลัดเลย์และภรรยาคนที่สองไม่ได้เห็น เพราะล่องกลับไปอยู่กับพระเจ้าเสียก่อน ก็คือชีวิตของลูกสาวคนสุดท้ายที่เกิดจากแหม่มซาราห์ แบร์ชลี บลัดเลย์ (1817-1893) เธอเกิดในกรุงเทพฯ และดำรงชีวิตอยู่กรุงเทพฯ เพื่อสืบสานงานของบิดาจนวาระสุดท้ายของชีวิตเป็นบันทึกจากแหม่ม เบลลาห์ แมคฟาร์แลนด์ (ภรรยาของคุณพระอาจวิทายาคม หรือ Dr. George B. McFarland M.D.) อาจารย์พิษณุ อรรถภิญโญ ได้นำมาเขียนลงในหนังสือเรื่องยอดหญิงวีรสตรีของคริสตจักรไทย เอกสารหมายเลข 40 หน้าที่ 25-29

แหม่มเบลลาห์ได้เขียนถึงเธอว่า

เมื่อฉันมาถึงบางกอกนั้น ไอรีนเป็นคนเดียวที่อยู่ในบ้านหลังนั้น เธอเป็นคนสูงโปร่ง มีดวงตาประกาย จดจำได้ทุกอย่างทุกอย่างโรงพิมพ์นั้นได้ขายไปนานแล้ว รายได้ของเธอมามากจากการสร้างร้านค้าเล็กๆ ตามแนวคลองเพื่อให้เช่าและเก็บเงินจากเรือบรรทุกอ้อยซึ่งมาจากชนบทไกล ๆ แล้วมาจอดที่ท่าหน้าบ้านของเธอ เธอมีสุนัขเป็นเพื่อนที่สนิทสนมยิ่งกว่าผู้ใด ทั้งนี้ก็เพราะเธอรักสุนัข สุนัขเป็นเพื่อนแท้ตลอดชีวิตของเธอ เธอเคยมีสุนัขถึง 20 ตัว และต่อมามีจำนวนลดลงเหลือ 10 ตัว มีพวกหนึ่งอยู่บนบ้านอีกพวกหนึ่งอยู่ใต้ถุนบ้าน และทั้งสองพวกจะไม่เกี่ยวข้องกัน ถึงเวลาที่มันเห่ามันก็เห่าพร้อมเพรียงกัน ไอรีนน่าจะเป็นผู้ที่มีความเชื่อมโยงมากมายถ้าเธอจะมีสุนัขจำนวนน้อยกว่านี้สักหน่อย เพราะผู้คนไม่

ค่อยชอบพากันตลกอกตลกใจเมื่อได้ยืนสนับห่าประสานเสียงต้อนรับพวกเขา ดิฉันก็ต้องสารภาพว่าตอนแรก ๆ นั้นดิฉันขาสั่นไปหมด แต่เวลานี้พวกมันรู้จักดิฉันและยอมรับเป็นเพื่อน ถึงแม้ว่าขณะนี้จะไม่กลัวมันมากนักก็ตามดิฉันไม่เคยมาถึงจุดนั้นที่จะรักสุนัขของไอรีนสักตัวเดียว แต่เธอก็รักมันเพราะไม่มีผู้ใดที่ยอมรับเป็นเจ้าของพวกมันและมันก็ต้องพึ่งพาอาศัยเธอ

ดิฉันได้รับการแนะนำให้รู้จักกับไอรีนเมื่อมาถึงบางกอกใหม่ ๆ แต่ก็คุ้นเคยและรู้สึกรักเธอจนเมื่อไม่นานมานี้ แต่ดิฉันสนใจในไอรีนมากที่เธอเป็นคนที่เฉลียวฉลาดมีความรอบรู้สถานการณ์ของโลกเป็นอย่างดี ทุกครั้งที่สนทนากับเธอก็มีหลายสิ่งหลายอย่างที่กระตุ้นให้ดิฉันได้คิด เพราะเธอเป็นผู้ที่เข้าใจสถานการณ์และเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ลึกซึ้งดีกว่าผู้ใด เป็นผู้ที่สามารถจดจำได้อย่างแม่นยำ ผู้ใดก็ตามที่มาสนทนากับเธอแล้วก็ต้องตัวเกรงเมื่อถกกันถึงเรื่องสถานการณ์ของโลก ที่นับว่าสำคัญมากก็คือเธอเป็นแหล่งแห่งข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์และเรื่องของคนเก่า ๆ ในสยาม

ไอรีนเป็นบุคคลที่มีชีวิตอยู่ในศตวรรษที่ 19 แม้วันเวลาได้เปลี่ยนไปเป็นศตวรรษที่ 20 แล้ว แต่ชีวิตของเธอก็ไม่ได้เปลี่ยนแปลงตามไปด้วยถ้าเราสามารถที่จะมองผ่านทางสายตาของเธอได้แล้ว สิ่งที่เราได้รับนั้นล้วนมีคุณค่าแก่การศึกษาทั้งสิ้น เมื่อเรามองดูจากแง่มุมของโลกยุคใหม่ของเรา ยิ่งกว่านั้นอีก การที่รู้จักมักคุ้นกับเธอนั้นก็นับว่าเป็นกำไร เพราะทำให้เราสามารถที่จะรู้เรื่องชีวิตของบุคคลที่อยู่ในยุคบุกเบิกในหลาย ๆ เรื่องซึ่งไม่ได้บันทึกไว้

ครั้นเมื่อกาลเวลาเคลื่อนย้ายไปข้างหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง คนรุ่นก่อน ๆ ที่รู้จักมักคุ้นกับเธอก็ค่อย ๆ หายไปจากเวทีชีวิตของพวกเขาคนเดียวเท่านั้นที่ยังเชื่อมโยงอยู่ระหว่างอดีตกับปัจจุบันที่สามารถพูดคุยกับเธอได้อย่างมีชีวิตชีวาก็คือสามีของดิฉันผู้เดียว ถ้าจะมีอีกผู้หนึ่งก็คงจะต้องเป็นภรรยาของท่านนั่นเอง ก็คือข้าพเจ้าที่ช่วยดูแลเอาใจใส่ไอรีนด้วยความสำนึกว่า พวกเราในยุคหลังสมัยหลังควรจะมีความรู้ลึกถนัดญตอครอบครัวบลัดเลย์ที่ได้เป็นผู้บุกเบิกและเป็นผู้ที่วางพื้นฐานไว้ให้แก่พวกเราที่จะสร้างสิ่งใหม่ ๆ ขึ้นมาได้เป็นที่แน่ชัดว่าในบรรดามิชชันนารีทั้งหลายที่อยู่ในสมัยเริ่มต้นนั้นไม่มีผู้ใดที่ได้ทำสิ่งดังกล่าวไว้ให้แก่พวกเรารุ่นหลังเท่ากับที่ดร.แดนบิช บลัดเลย์ได้ทำไว้ เราทั้งหลายเป็นหนี้ท่านซึ่งเป็นดอกเบี๋ยทางบุญคุณนั้น เราก็ควรจะจ่ายให้แก่ลูกสาวคนสุดท้องของท่าน สำหรับดิฉันนั้น ดิฉันรักเขา เพราะเธอได้ทำประโยชน์ให้แก่ดิฉันมากมายและเธอก็เป็นเพื่อนของดิฉัน

ในที่สุดเรืออ้อยเหล่านั้นที่เคยมาจากชนบทไกล ๆ ก็ไม่ได้มาเทียบท่าเรือของบ้านเธออีก ส่วนร้านที่ปลูกอยู่ข้างคลองนั้นก็ถูกน้ำเซาะสลายหายไป ดังนั้นรายได้ที่เคยได้รับก็พลอยหมดไปด้วย ความทุกข์ยากลำบากอย่างยิ่งก็ปลานเข้ามาหาไอรีนทุกครั้งที่เกิดปัญหาขึ้น ดิฉันก็ถามไอรีนอยู่เสมอว่าจะช่วยอะไรได้บ้าง แต่คำตอบที่ได้รับจากไอรีนนั้น มักจะเป็นคำตอบที่สงบสุขุมว่า “ดิฉันจัดการกับมันได้”

ไอรินเป็นคนที่มีความภาคภูมิใจในใจตัวเอง มีจิตใจที่เข้มแข็งการที่คิดจะต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่นนั้น เป็นความรู้สึกที่ขมขื่น แม้กระทั่งถึงเวลาที่เธอจะต้องขอมอบเงินจากดิฉัน ดิฉันทราบจากคนรับ ใช้ในบ้านว่าไอรินไม่มีเงินเลย ไอรินได้นำสิ่งของที่มีค่าเกือบทุกอย่างในบ้านไปจำหน่ายหมดแล้ว เพื่อเธอ จะมีเงินสำหรับซื้ออาหาร นับแต่บัดนั้นมา เงินยืมก็กลายเป็นหนี้สินที่เพิ่มจำนวนมากขึ้น ๆ ดังนั้นดิฉัน จึงส่งข่าวไปถึงพี่ ๆ ขอไอรินให้ได้รับทราบถึงสถานการณ์ที่ไอรินเผชิญอยู่ พวกเขาจึงทยอยส่งเงินมาให้ ดิฉันเพื่อให้ไอรินใช้ ในส่วนนั้นเธอก็ได้รับการดูแลเอาใจใส่ดีพอสมควร แต่ไอรินเริ่มอดโรยลงตาม วาระของคนชรา ไอรินบอกว่าเธอรู้สึกหมดเรี่ยวแรง และบอกต่อไปว่าตลอดเวลาต้องมีแอมโมเนียใน มืออยู่เสมอ เพื่อใช้ดม เธอไม่ยอมไปหาหมอและก็ไม่ต้องการที่จะให้หมอมารักษาและมาดูแลเธอด้วย

ขณะนั้นดิฉันและหมอจอร์จแมคฟาร์แลนด์อยู่ที่บ้านโฮลส์รู๊ด ถนนสาทร จึงเป็นการยุ่งยากอย่าง ยิ่ง จะข้ามฟากมาโดยเรือสำปั้นเพื่อจะเยี่ยมเธอที่ป้อมวิชัยประสิทธิ์ แต่ดิฉันก็พยายามไปเกือบทุกเย็น ไอรินตั้งหน้าตั้งตากอย ต่อมาดิฉันก็ไปหาเธอวันละสองครั้ง ดิฉันรู้ว่าเธอมีเวลาอีกไม่นานและเธอก็ เข้าใจเช่นนั้น ไอรินพูดเสมอถึงชีวิตหลังความตาย เรื่องเมืองบรมสุขเกษมและพระกรุณาธิคุณของพระเจ้า

เย็นวันหนึ่ง เด็กรับใช้ของไอรินแจวเรือข้ามฟากมาหาดิฉันกลางดึกบอกว่าไอรินคงจะสิ้นชีพ แล้ว เพราะไม่มีชีพจรอีกแล้ว ดิฉันก็เพิ่งจากเธอมาเมื่อไม่กี่ชั่วโมงนี้เอง ดิฉันรู้ว่าเวลาจากไปของเธอนั้น ใกล้มากแล้ว แต่ไม่ได้นึกว่าจะเร็วเช่นนั้น หัวใจของเธอคงจะหยุดเต้นแล้วและเธอก็คงหลับไปอย่าง สงบ ดิฉันและคุณพระรีบเดินทางกลับบ้านไอรินทันทีที่พบว่าไอรินไปแล้ว

นับเป็นเวลานานทีเดียวที่กองทัพเรืออยากจะทำซื้อที่ทางของไอริน เพื่อสำหรับใช้ขยายโรงเรียน นายเรือที่ติดอยู่กับที่ดินของเธอหรือมีจะนั้นถ้าเธอไม่ขาย ราชนาวีกี่แสนสร้างผนังริมคลองเพื่อป้องกัน ไม่ให้น้ำทะเลเข้าดินต่อไป ส่วนป้อมที่อยู่ติดกับที่ดินของเธอนั้นรัฐบาลได้เอาเสาอากาศขึ้นไปติดตั้ง จน เป็นที่น่าหวาดกลัวว่าป้อมจะทรุดวันหนึ่ง แต่หญิงชราผู้นี้ปฏิเสธข้อเสนอมอบทุกประการ เพราะไม่ต้องการ ความสับสนวุ่นวายใด ๆ ที่จะเกิดขึ้น ทั้งนี้เพราะเธอรู้ว่าจะอยู่อีกไม่นาน แต่แท้จริงแล้วเธอ ครอบครองที่ดินผืนนี้ในฐานะผู้เช่าอาศัยเท่านั้น แต่ความจริงข้อนี้รัฐบาลไม่เคยรู้ก็เพราะการเซ็นสัญญา ได้กระทำกันมานานมาแล้ว จนไม่มีใครในรูนันนั้นที่ยังอยู่และสามารถจำข้อตกลงได้ ทุกคนเข้าใจว่า ที่ดินผืนนี้พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวคงจะพระราชทานให้แก่หมอบลัดเลย์ ซึ่งจะเป็นการตอบแทนกัน บางอย่างหรืออาจจะทรงพระราชทานให้แก่หมอ หรืออาจจะทรงพระราชทานให้เป็นที่อยู่ของหมอ สำเนาข้อตกลงที่รัฐบาลมีอยู่สูญหายไปนานแล้วผู้เดียวที่มีสำเนาอยู่ก็คือไอรินเธอเก็บรักษาไว้เป็นอย่างดี สัญญานั้นลงพระนามโดยรัฐมนตรีต่างประเทศ จนกระทั่งหลังจากที่เธอสิ้นชีพไปแล้ว ดิฉันพบเอกสาร

นั่นจึงรู้ความลับ เธอรู้ว่าเธอไม่มีสิทธิ์ทางกฎหมาย แต่เธอปรารถนาอย่างเดียวคือ ขอให้ได้อยู่ในบ้านที่
เกิดและตายในบ้านซึ่งเธอได้เกิดมา

เราเอาธงชาติอเมริกันคลุมศพของเธอ ซึ่งเป็นธงชาติผืนเดียวที่เธอรักมากและจะชักธงนี้ทุกครั้ง
เมื่อถึงวันที่ 4 กรกฎาคม เธอไม่เคยเหยียบย่างไปถึง แต่เป็นแผ่นดินที่คุณพ่อและคุณแม่ของเธอมา เราได้
นำเอาศพของไอรินไปฝังไว้ข้าง ๆ หลุมศพของคุณพ่อและคุณแม่ของเธอที่ได้เคยใช้ชีวิตสร้าง
คุณประโยชน์นานาประการให้แก่สยาม

เวลาที่จะต้องโอนผืนดินนั้นให้แก่รัฐบาลก็มาถึง ส่วนเอกสารสัญญานั้นก็ได้กลายเป็น
คุณสมบัติที่มีคุณค่าทางวัตถุโบราณ ครอบครัวลัดเลย์ได้คืนผืนดินโดยไม่ได้เรียกร้องค่าไถ่ใดๆ
แต่ด้วยความรู้สึกสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ครอบครัวหมอบรัดเลย์เคยอาศัยอยู่ และคนสุดท้ายที่อยู่
ก็คือลูกสาวสุดท้องของท่าน รัฐบาลได้มอบเงินจำนวน 3,000 บาทให้กับ แคทเธอรีน แฮร์ริต นิลเลอร์
หลานสาวของหมอบรัดเลย์ ทายาทที่ใกล้ชิดที่สุด เงินนี้ได้ใช้เพื่อการขนย้าย และไถ่ถอนสิ่งของซึ่งไอ
รินเคยนำมาไว้

รัฐบาลได้มอบโล่ให้แก่ดิฉัน ซึ่งทำความประหลาดใจให้แก่ดิฉันมาก แต่เจ้าหน้าที่พยายาม
อธิบายว่าเป็นโล่ที่ทางราชการให้เพื่อเป็นการขอบพระคุณที่ดิฉันได้มีส่วนทำให้เรื่องราวจบลงด้วยดีโล่
นั้นมีรูปสลักของสมอเรือและโซ่ทองคำ และเครื่องหมายสัญลักษณ์ของกองทัพเรือ ข้อความที่บันทึกอยู่
บนโล่นั้นจารึกถึงว่ามอบให้ดิฉันเพื่อเป็นการขอบพระคุณที่ได้ทำ “คุณงามความดีสูงสุด แก่ราชนาวิ
ไทย” ได้มีพิธีมอบกันโดยผู้บัญชาการกองทัพเรือและจดหมายแสดงความขอบคุณจากปลัดกระทรวง
กลาโหม

โล่กลับกลายเป็นของดิฉัน แต่แท้จริงนั้นคุณงามความดีทั้งสิ้นเป็นการกระทำของครอบครัว
ลัดเลย์ซึ่งดิฉันเองมีส่วนเพียงน้อยนิด